

Oplevelser med anvendelse af kompressionsarmstrømpe

Stina Bie Kjær, lymfødemterapeut, Cand. Scient. i Fysioterapi
Vejleder Dorte Gilså Hansen, Lektor, læge, ph.d., Nationalt Forskningscenter for
Kræftrehabilitering, Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet, Odense

Baggrund:

Lymfødem er en frygtet senfølge efter behandling for brystkræft som rammer ca. 30-40% af brystkræftoverlevende. Lymfødem er en kronisk lidelse som giver synlig hævelse af afficerede sides arm og gener som ømhed, tyngde-, trætheds- og spændingsfølelse. Behandlingen indeholder anvendelse af kompressionsarmstrømpe, som 50-60% forventeligt vil have lav adherence med.

Metode:

8 semistrukturerede interviews med kvinder med brystkræftrelateret lymfødem af arm (alder 46-79 år). Alle kvinder har:

- Gennemgået lymfødembehandling på Odense Universitets Hospital
 - Fået armstrømpe som hjælpemiddel til dagligt brug
- Interviews er transskriberet og analyseret ud fra Giorgis fænomenologiske analyse.



Risikofaktorer for lav adherence med armstrømpe:

- Privat omkring tidligere kræftsygdom
- Manglende accept af lymfødem og/eller armstrømpe
- Situationer hvor ydre fremtoning påvirker selvvalgt behov for armstrømpe
- Varme fx sommer eller hedeture
- Synlig armstrømpe pga. årstid eller kortærmet tøj
- Svære og gentagne ansøgningsprocedurer ved ansøgning om armstrømpe
- Ventetid på behandling og kontrol i fysioterapien
- Vanskeligt at få kontakt med fysioterapien
- Ændring af bandagist og strømpevalg fra kommunen

Resultater:

5 temaer med undertemaer er identificeret: se table nederst.

Essensen af temaerne:

Alle 8 kvinder bruger armstrømpen, da deres erfaring er, at den afhjælper hævelsen. I hvilken grad den anvendes vælges ud fra balancen mellem armens velbefindende og vigtigheden af ydre fremtoning. Accept af armens udseende og/eller behov for armstrømpe påvirker denne balance. Armstrømpen synes grim, og nogle har ved egenbetaling købt en "pænere" type armstrømpe.

Kvinderne oplever til tider et tungt sundhedssystem ved behov for lymfødembehandlingen/kontroller i regionen og bevilling af armstrømpe ved kommunen.

Diskussion:

Resultater med ICF som referenceramme.

Kropsniveau: Når armstrømpen er veltilpasset, afhjælper den generne. Den kan være varm at have på.

Aktivitetsniveau: Armstrømpen fungerer ved aktiviteter og sport. Handsken kan være upraktisk og uhygiejnisk.

Deltagelsesniveau og omgivelsesfaktorer: I trygge rammer med familie og venner fungerer armstrømpen. I mødet med nye mennesker, konfronteres kvinderne med et anderledes udseende og tidligere kræftsygdom. Sundhedssystemet vanskeliggør adgangen til behandlingen og armstrømpen.

Person faktorer: Egne ressourcer og accept påvirker i hvilken grad ovennævnte påvirker adherence med armstrømpen.

Tema	Undertema
1 Armstrømpen er et godt hjælpemiddel	1.1 Armstrømpen 1.2 Handsken
2 Overvejelser om brug af armstrømpen	2.1 Ydre fremtoning 2.2 Behov for armstrømpe
3 Armstrømpen og mødet med omverdenen	3.1 Netværk 3.2 Konfrontation 3.3 Påmindelse om sygdom
4 Undren over armstrømpens grimme udseende	4.1 Grimt design 4.2 Ønsker til armstrømpen
5 Finde vej i sundhedssystemet	5.1 Sygehus 5.2 Kommune og bevillinger

"Når andre kan se strømpen, så kommer focus fra en ting til noget som er handicappet. Det er da ikke sjovt at være anderledes"